

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди
Кафедра теорії і методики мистецької освіти та диригентсько-хорової
підготовки вчителя

ЧАС МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ

ЗБІРНИК СТАТЕЙ VIII ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ МИСТЕЦЬКА ОСВІТА: ПОШУКИ ТА ВІДКРИТТЯ

16-17 червня 2020 року

I частина

TIME OF ART EDUCATION

**COLLECTION OF ARTICLES VIII OF THE ALL-UKRAINIAN SCIENTIFIC-PRACTICAL
CONFERENCE**

ART EDUCATION: SEARCH AND DISCOVERY

Харків 2020

УДК 37.032

ББК 85я43

Ч-24

Редакційна колегія

Фомін В.В. доктор педагогічних наук, професор (гол. ред.)

Калашник М.П. – доктор мистецтвознавства, професор

Матвеева О.О. - доктор педагогічних наук, професор

Мартинюк Т.В. – доктор мистецтвознавства, професор

Полубоярина І.І. – доктор педагогічних наук, професор

Смирнова Т.А. - доктор педагогічних наук, професор

Соколова А.В. - доктор педагогічних наук, професор

Тарарак Н.Г. - доктор педагогічних наук, професор

Тушева В.В. - доктор педагогічних наук, професор

Перетяга Л.Є - доктор педагогічних наук, професор

Бурма А.В. канд.пед. наук, доцент

Затверджено редакційно-видавничою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди

Протокол № 7 від 19.11.2020р.

У збірнику подано статті VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції «Мистецька освіта: пошуки та відкриття».. Збірник розрахований на студентів, магістрантів, аспірантів, докторантів, здобувачів, педагогічних і науково-педагогічних працівників науково-дослідних інститутів, ЗВО, учителів мистецьких шкіл.

Ч-24 Час мистецької освіти «Мистецька освіта: пошуки та відкриття»: зб. статей VIII Всеукраїнської наук. - практ. конф., (16-17 червня, 2020) / заг.

ред. В.В. Фомін, Харків: ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2020, Ч-І. 186 с.

ISBN 978-617-7298-28-0

Редакційна колегія не завжди поділяє позицію авторів.

Автори статей несуть повну відповідальність за опублікований матеріал.

Мова видання: українська, англійська

УДК 37.032

ББК 85я43

© Харківський національний педагогічний
університет імені Г.С. Сковороди, 2020

Анастасія Найпак

*Харківський національний
педагогічний університет
імені Г.С. Сковороди,
м. Харків, факультет мистецтв,
група 51-М*

АСПЕКТИ МИСЛЕННЯ МУЗИКАНТА-ВИКОНАВЦЯ

Науковий керівник – кандидат педагогічних наук. доцент І.І. Мартиненко

У статті розглядаються аспекти, та праці широкого кола авторів музично-виконавських спеціальностей з метою узагальнення досвіду, особливості сфери виконавського музикознавства.

Ключові слова: *артистизм, інтерпретаторське мислення, стильність лінійної ритмодинаміки штриха, фонічність вертикальної звучності, стильність гри, форми музично-ігрових рухів.*

The article looks at aspects, that is a wide range of authors of performer musical specialties by the method of extramural studies, special features of the sphere of performer music knowledge.

Key words: *artistry, interpreting art, style of linear rhythm dynamics of the stroke, background vertical sound, style of gris, the form of musical and musical ruches.*

Постановка проблеми. Професійне втілення композиторського задуму при виконання музичного твору розкриває концепцію його образності – у ритмодинаміці виражальних засобів та стильність гри, виявляючи фахове мислення музиканта.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Історично склалися два різновиди музично-виконавської фахової термінології: загально-теоретична й інструментально-специфічна. Обидва – результат узагальнення емпіричного виконавського та педагогічного досвіду і частково зафіксовані в тлумачних словниках музичних термінів Б. Яворського, Ю. Юцевича та інших.

Мета статті уособлює узагальнено понятійно-термінологічний апарат.

Виклад основного матеріалу. Музичне законодавство, а в його напрямках – інструменталізм, творчість, музикознавство, герменевтика, комунікативність –

багате розмаїттям аспектів мислення, сконцентрованих у науковій понятійно-термінологічній системі, яка, всебічно узагальнюючи практичний досвід, створює методологічну основу навчального процесу та сприяє інтелектуалізації музично-виконавського концептуально-інтерпретаторського мислення музиканта.

Такий підхід означає новий етап розвитку музичної педагогіки: на додаток до традиційно функціонуючої системи методичного забезпечення, заснованого на узагальненні педагогічного й виконавського досвіду, включається науково-методологічний потенціал, що ґрунтується на теоретично обґрунтованій понятійно-термінологічній системі, як результаті наукового-дослідницької діяльності в галузі виконавського музикознавства.

Поняття й терміни умовно розподілено за такими рубриками: артистизм, виконавське мислення, жанрово-стильове мислення, виконавські виражальні засоби, інтерпретаційне мислення, інструментальна специфіка, історія виконавська, робота над музичним твором, виконавська культурологія, школи, виконавська технологія, ін. Запропонована форма словника є експериментальною, вона дозволяє користуватися ним не тільки як звичайним довідником, а й читати як посібник з фахової методики.

Артистизм – два аспекти комунікативної поведінки виконавця на сцені – самовираження і свідоме психологічне взаємодіявання музикантів зі слухачською аудиторією: *театральність* і *глибока змістовність* музикування.

Емоційне мислення музиканта-виконавця – зрілість музичного мислення як основна мета виховання музиканта-виконавця і необхідна умова мистецької майстерності розглядається саме в аспекті *специфіки виконавського мислення*. Сюди входять: контроль якості та образності звучання, тобто, вузько спрямоване мислення суто виконавськими засобами (динамічне, фонічне, артикуляційне, логічно-послідовне, агогічне, темброве, інше), а також *мислення в широкому значенні* – концептуально-інтерпретаційне, художньо-образне, драматичне, психологічне, асоціативне, інструментальне тощо.

I. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ВИХОВАННЯ ХУДОЖНЬО-ОБДАРОВАНОЇ ОСОБИСТОСТІ У ЗАКЛАДАХ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ

Жанровий генезис виконавського діалогу в музиці. Своєрідна музично-виконавська комунікація, пов'язана з жанрово-стильовою природою музики, розкриття взаємозалежності (у тому числі історичної) жанрової форми і виконавських функцій у музиці. Поглиблює осмисленість програмності і функціональних рівнів виконавської форми, виконавської стилістики і виконавської семантики, розширюючи шляхи зближення теорії виконавства і музикознавства.

Специфічна форма спілкування у «просторі» соціологізованої слухацької свідомості контекстних умов формування даної свідомості. Жанровий рівень виконавського діалогу в музиці, що представляє історичну детермінованість, контекстуальну залежність комунікативних функцій музики, прагматизм музичного творчого досвіду.

Діалог як форму осмислення музики у «живому звучанні», що презентується на рівні внутрішньо композиційною стилістики, звідси – у зв'язку зі специфічним виконавським змістом музики.

Психологічні аспекти виконавської майстерності – «органічна складова виконавської майстерності в її пізнавальній, емоційно-мотиваційній та індивідуально-типологічній властивостях тощо» (В.Білоус).

Темброва експресія – «модифікація тембру і процесі гри шляхом: міри динамічних, штрихових, теситурних, фактурних засобів та регістровки» (Б.Асаф'єв).

Висновки та перспективи подальшого дослідження. Проаналізувавши різносторонні аспекти фахового мислення музиканта-виконавця, були зроблені висновки: традиційно музична педагогіка спиралась переважно на емпіричний виконавський та педагогічний досвід; традиційне музикознавство поповнилось новим дослідницьким напрямом – виконавським музикознавством; концертному та педагогічному репертуарі і фаховій виконавській проблематиці; науковий підхід характеризує новий напрям музичної педагогіки й виконавства як доповнення традиційного емпірично-методичного підходу.

Список використаних джерел

1. Асафьев Б. Музыкальная форма как процесс / Б. Асафьев // Избранные труды. М., 1971. Т. 5. 379 с.
2. Давидов М. Виконавське музикознавство: енциклопедичний довідник / М. Давидов – Луцьк: ВАТ «Волинська обласна друкарня», 2010. 400с.
3. Давидов М. До словника музичної педагогіки (продовження) / М. Давидов // Науковий працівник НМАУ ім. П. Чайковського: Музичне виконавство / [ред.-упор. М. Давидов, В. Сумарокова]. К.: НМАУ ім. П. Чайковського, 2002. Вип. 22. Кн. 8 С. 193-205.
4. Давидов М. До словника музичної педагогіки / М. Давидов // Науковий вісник НМАУ ім. П. Чайковського: Музичне виконавство / [ред.-упор. М. Давидов, В. Сумарокова]. К.: НМАУ ім. П. Чайковського, 2000. Вип. 14. Кн. 6 С. 144-155.

ЗМІСТ

І. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ВИХОВАННЯ ХУДОЖНЬО-ОБДАРОВАНОЇ ОСОБИСТОСТІ У ЗАКЛАДАХ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ

Ольга Кузнецова

Оксана Прокопович

Владислав Тарасов

КОНЦЕРТНО-ПРОСВІТНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК СКЛАДОВА
ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВИКЛАДАЧА МУЗИЧНОГО
МИСТЕЦТВА 3

Алла Соколова

Лі Сюелю

ЕСТЕТИЧНИЙ СМАК ЯК НАУКОВА ПРОБЛЕМА 10

Олена Белоєнко

МУЗИЧНО-ОБРАЗНА ДРАМАТУРГІЯ ТВОРУ ЯК НАУКОВА КАТЕГОРІЯ 20

Ірина Мироненко

ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ СУЧАСНОГО ГІТАРНОГО
ВИКОНАВСТВА 25

Альона Лекарева

СУЧАСНИЙ ГРАФІЧНИЙ ДИЗАЙН 29

Анастасія Найпак

АСПЕКТИ МИСЛЕННЯ МУЗИКАНТА-ВИКОНАВЦЯ 34

Алла Соколова

Лю Чженьянь

ПОГЛЯДИ НАУКОВЦІВ НА ПРОБЛЕМУ ФОРМУВАННЯ ЕСТЕТИЧНИХ
ПОЧУТТІВ ОСОБИСТОСТІ 38

Наталія Гавришова

ПРИНЦИПИ ГРАФІЧНОГО ДИЗАЙНУ ЯК ОСНОВА ПРОЕКТНОЇ
КУЛЬТУРИ 45

Ольга Шибасєва

РОЗВИТОК НАВИЧОК КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ МАЙБУТНІХ
ВЧИТЕЛІВ МУЗИКИ В РІЗНИХ ВИДАХ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ 51

Анастасія Самойленко

ПОЛІХУДОЖНЯ ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МИСТЕЦТВА 56